

**DIELO AKO
VYJADRENIE UMELCA**

Prezentácia

OBSAH

- ❖ Umelecké dielo
- ❖ Pravek
- ❖ Umenie antického Grécka
- ❖ Renesancia a humanizmus
- ❖ Umenie 20. storočia
- ❖ Zhrnutie
- ❖ Použitá literatúra

UMELECKÉ DIELO

- ❖ významný fenomén
- ❖ dôsledok ľudskej existencie
- ❖ druhy:
 - hmotné (maľby, sochy)
 - nehmotné (literárne diela, tanec)
- ❖ výsledok cieľavedomej tvorby autora
- ❖ artefakt
- ❖ vyjadrenie autora (umelca)

PRAVEK

ALTAMÍRA (ŠPANIELSKO)

- ❖ maľby v jaskyni → rôzny význam:
 - lovecká mágia
 - zobrazenie príbehu o love
 - kalendár
 - astronomická mapa
- ❖ 2000 malieb a rytín → 900-zvieratá (býky, kone, jelene, vlky a pod. dokonca aj jednorožce)
- ❖ rytiny bez významu
- ❖ posvätné miesto pre rituály (maľby hlboko v jaskyni)
- ❖ snaha o vyjadrenie bežného života, úcty kultu a túžby po dosiahnutí hojného úlovku

PRAVEKÝ TANEC

- ❖ odlišný od dnešného tanca
- ❖ ľudia zahalení v koži zvierat'a
- ❖ oslavná metóda lovu
- ❖ tanec okolo vavry s vlastnoručne vyrobenými náradiami (kameň, slonovina) s oslavnými zvukmi

VENUŠA (SOŠKA)

- ❖ má nejasný význam existencie
- ❖ emblém bezpečnosti, úspechu
- ❖ ikona plodnosti, pornografických predstáv
- ❖ túžba po tehotenstve a potomkoch
- ❖ žena ako pokračovateľka rodu (iné postavenie - matriarchát)
- ❖ vyjadrenie úcty a vďaky žene cez zvýraznenie jej predností (oblé boky, plné prsia, veľké lono)
- ❖ priama prezentácia veľkého božstva, kultu materstva či iných modiel
- ❖ obezita figúrok → zobrazenie túžby po hojnosti, dostatku potravy a jej zabezpečení

UMENIE ANTICKÉHO GRÉCKA

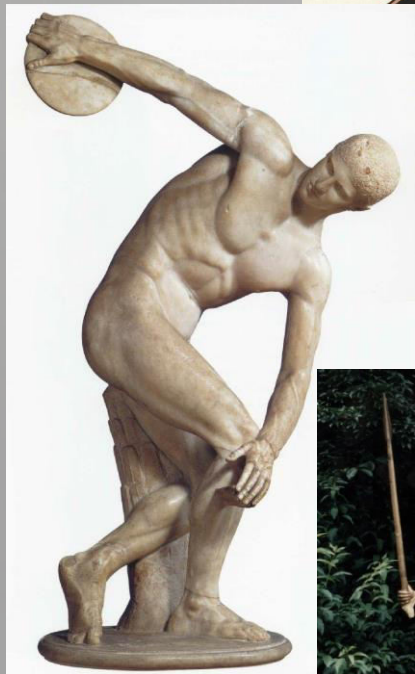
- ❖ sochárstvo archaického až klasického Grécka:
 - vykreslenie človeka vo svojej vrcholnej dokonalosti
 - pracovanie do najmenších podrobností

PRAXITELES

- ❖ „ten, čo dokončí svoju prácu“
- ❖ diela:
 - Odpočívajúci satyr (rímska replika) (1)
 - Eros Lukostrelec
 - Hermes a Dionýzos (2)
 - Léto, Apolón a Artemis
- ❖ prevratné dielo Afrodita Knidská (3):
 - nahá ženská figúra
 - pokus o skutočné vyjadrenie ženskosti (stavba aj póza)
- ❖ znaky tvorby:
 - jemnosť a ženskosť aj v mužských sochách (bohovia)
 - diela majú pôsobiť eroticky
 - inšpirácia- vzťah s dievčinou Fryné

MYRÓN

- ❖ priekopník v gréckom sochárstve → nový spôsob zobrazovania vložením ilúzie pohybu do sôch
- ❖ absencia posunu duše (pocity, myšlienky) v jeho sochách
- ❖ diela:
 - Diskobolos
 - Aténa a Marsyas

FEIDIAS

❖ diela:

- socha Dia (4. div starovekého sveta) (1)
- súsošie pripomínajúce víťazstvo v bitke pri maratóne
- sochárska výzdoba Parthenónu (aténska Akropola) → Athéna Lemniá (2) a Athéna Promachos (3)

❖ význam jeho tvorby:

- odraz symboliky Atén
- základ pre nasledovný vývoj gréckeho sochárstva
- vizuálna podoba antiky

❖ diela ako živé bytosti

❖ zobrazenie ľudského vnútra

❖ schopnosť “pretvárať” bohov na ľudí a ľudí na bohov”.

HODNOTA TVORBY

❖ tvorba predstavených sochárov odráža:

- dôslednosť
- poctivosť
- zmysel pre dokonalosť
- iniciatíva dosiahnuť kalokagatiu
- sčítanosť v mytológii
- demonštrujúcu oslavu božstva (najvyššie dobro)

HUMANIZMUS A RENEŠANČIA

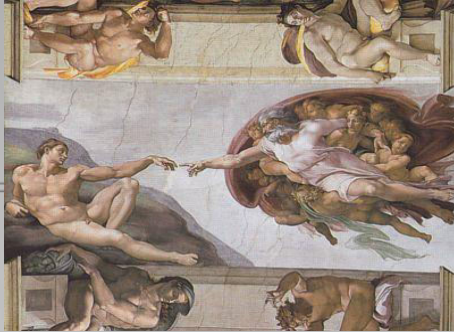
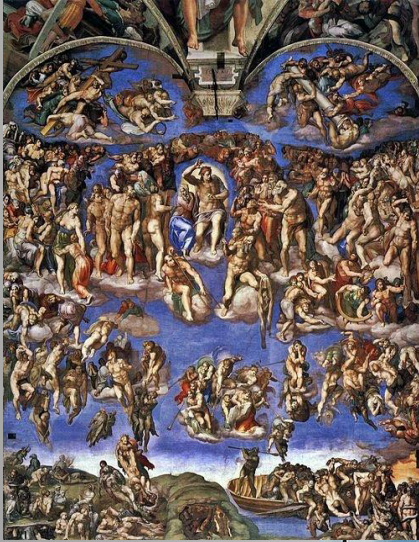
- ❖ súčasť jedného kultúrneho prúdu, spôsobu života a myslenia ľudí v 14. až 16. storočí
 - ❖ centrum a zrod v Taliansku (Florenca, Benátky, Miláno, Rím)
 - ❖ latinský pôvod (renesancia= znovuzrodenie, humanizmus= ľudskosť)
 - ❖ príčiny vzniku.
 - zmena názorov ľudí na Boha a svet
 - zrušenie predstáv stredovekého sveta obracajúceho sa len na Boha a Cirkev
 - ❖ princípy učenia:
 - človek môže viesť blahodarný život už tu na zemi
 - pozemský svet ≠ prechod do večnosti
 - ❖ renesancia- obnovenie a návrat k antike
 - ❖ humanizmus:
 - nové ideové hnutie
 - prerod myslenia ľudí na realitu na realitu, vedou overené poznatky, vlastné schopnosti, znalosti
- pocit slobody pre človeka a umelca

UMENIE HUMANIZMU A RENESANCIE

- ❖ odraz, zrkadlo postrehov, dojmov autora
- ❖ prostriedok expanzie myšlienok humanizmu a renesancie
- ❖ možnosť priniesť niečo nové, nikým nepoznané, prekvapivé
- ❖ príležitosť objavovať neprechodené chodníčky, neprebádané miesta
- ❖ odhodlanie rozširovať „revolučnú“ víziu a ukazovať odlišný smer iným
- ❖ spôsob zmeny mylných postojov a názorov nás
- ❖ povzbudenie k zahájeniu novej éry

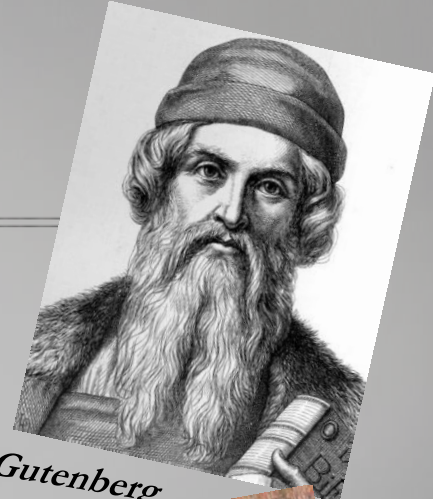

Leonardo da Vinci

Dante Alighieri

Ján Gutenberg

Michelangelo Buonarroti

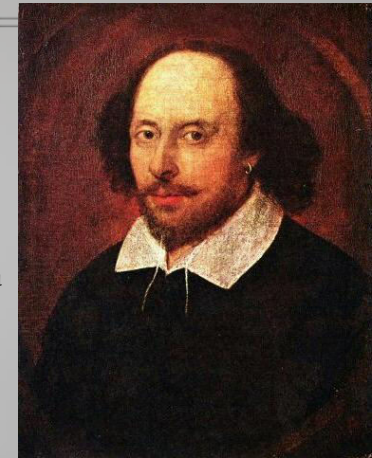
Erazmus Rotterdamský

Giovanni Boccaccio

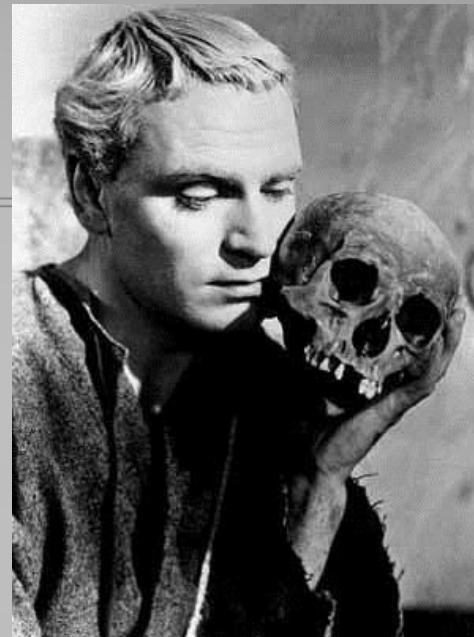
WILLIAM SHAKESPEARE

- ❖ svedok konca stredoveku a začiatku renesancie
- ❖ rozsiahla tvorba (poéziu, tragédie, komédie, tragikomédie a historické hry)
- ❖ znaky tvorby:
 - návrat k skutočnému životu
 - poukázanie na dôležitosť harmónie medzi citom a rozumom, človekom a prírodou
 - človek vykreslený zo všetkých strán → rôzne charaktery
 - ženy = muži
 - jeho hrdinovia- silné osobnosti
- ❖ inšpirácia:
 - anglické, škótske a írské kroniky
 - antickí autori a renesanční umelci a filozofi (Macchiavelli, Boccaccio a Petrarca)
- ❖ stotožňovanie sa s myšlienkami doby a prijatie tzv. alžbetínskeho či renesančného svetonázoru → využitie v dramatických dielach
- ❖ renesančné prvky → plné optimizmu, humoru a spontánnej veselosti
- ❖ kroniky → národná história = záruka úspechu (patriotizmus)

HAMLET

- ❖ opisovanie zvratu k tragickému koncu života
- ❖ prvá polovica- renesančná, optimistická
- ❖ druhá polovica- temná a pesimistická
- ❖ vyjadrenie pesimistického pohľadu Shakespeara na svet
- ❖ zamýšľanie sa nad hodnotami jeho života
- ❖ reakcia na svoj životný osud
- ❖ využitie metafor odrážajúcich konkrétnu znalosť života
- ❖ viditeľná schopnosť prežitia ľudského citu a každej ľudskej situácie.

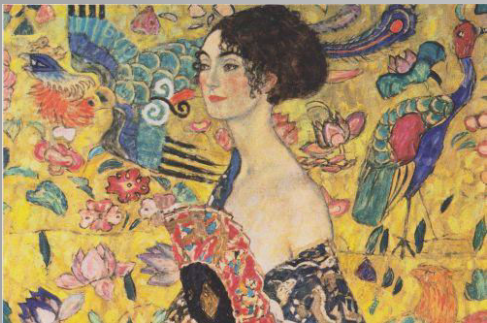
RÓMEO A JÚLIA

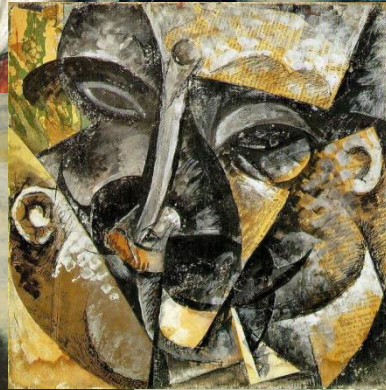
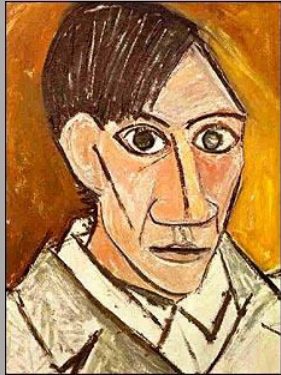

- ❖ obraz pozemského života
- ❖ obraz záporných a kladných vlastností ľudí
- ❖ príčina tragédie- ľudská vášeň alebo náhoda
- ❖ vloženie vlastného osudu
- ❖ využitie pesimistických výrazov
- ❖ redukované komické prvky
- ❖ ovplyvnenie spoločnosťou, v ktorej Shakespeare žil
- ❖ odsudzovanie zloby ľudí
- ❖ odrážanie reálneho pohľadu na život a svet

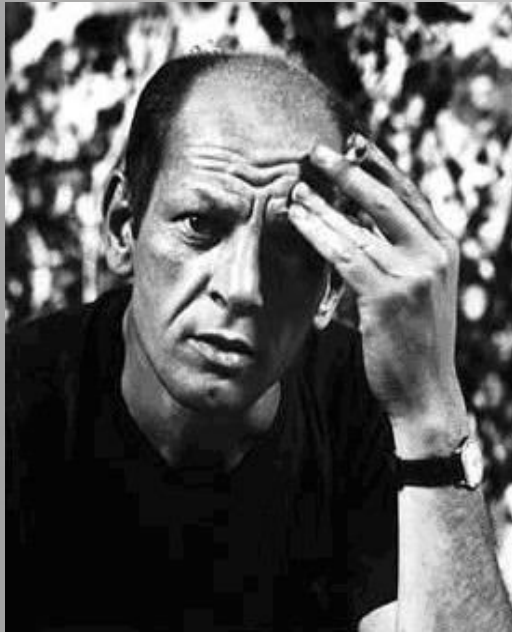
UMENIE 20. STOROČIA

- ❖ prezentácia širokého spektra štýlov, smerov a tendencií, formovaných na pozadí historických udalostí, hospodárskych, kultúrno-spoločenských a politických zmien
- ❖ vznik nových postupov
- ❖ interpretácia a hodnotenie umeleckej tvorby zmenené od základov
- ❖ komunikačný jazyk diel čitateľný i nezrozumiteľný

JACKSON POLLOCK

- ❖ najvýznamnejší predstaviteľ **amerického abstraktného expresionizmu**
- ❖ počas života označovaný za najväčšieho amerického maliara
- ❖ alkoholik, ktorý namaľoval obraz za 140 miliónov
- ❖ život poznačený depresiami a alkoholizmom
- ❖ vylúčený z dvoch stredných škôl
- ❖ absolvent štúdia na Art Students League v New Yorku
- ❖ pre svoj zhoršujúci alkoholizmus podrobený psychoterapii → vyjadrovanie myšlienok a pocitov cez umenie

❖ znaky tvorby:

- charakteristická dynamika diel v dôsledku hektického života
- vyliatie vedra farby do tváre verejnosti
- spútanie sily tvorivej energie
- diela maľované každou bunkou tela
- verný odraz mysle a duše

→ „Maľovanie je sebaobjavovanie. Každý dobrý maliar maľuje to, čím je.“

❖ radikálne prvky maľovania:

- odmietnutie palety
- chýbajúca tradičná perspektíva

❖ jeho maľby.

- ≠ náhodné fŕkance farieb na plátne
- výsledok najvyššieho duševného prežívania → umenie vnímané nadzmyslovo

ZHRNUTIE

❖ umelecké dielo:

- odraz doby, v ktorej umelec žil
- odraz jeho vnútorného sveta

❖ umelecké dielo ako vyjadrenie:

- konkrétnej životnej situácie a ľudského spolunažívania (pravek)
- kalokagatie a úcty k božstvu ako najvyššieho dobra (starovek)
- psychologického rozmeru umelca, šírenia ideológie doby, dosiahnutia určitého stavu, vnútorného rozpoloženia (renesancia a humanizmus)
- prehľbovania a zvýrazňovania duševného rozmeru umelca, slobodnej mysle (20. storočie až súčasnosť)

MYŠLIENKA NA ZÁVER

*„Moderný umelec vyjadruje svoj vnútorný svet - energiu, dynamiku a
ďalšie sily, ktoré ním hýbu“.*

Jackson Pollock

POUŽITÁ LITERATÚRA

- ❖ <http://www.erichmistik.sk/knihy/vstup.pdf>
- ❖ [https://sk.wikipedia.org/wiki/Praxiteles_\(soch%C3%A1r\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Praxiteles_(soch%C3%A1r))
- ❖ https://sk.wikipedia.org/wiki/William_Shakespeare
- ❖ <http://referaty.aktuality.sk/william-shakespeare-hamlet/referat-19910>
- ❖ <http://referaty.aktuality.sk/william-shakespeare-romeo-a-julia/referat-3535>
- ❖ <http://referaty-seminarky.cz/myron-polykleitos-feidias/>
- ❖ https://old.ukf.sk/dokumenty/dalsievzdelavanie/Projekt-U3V/U3V_DejinyVytvarnehoUmenia.pdf
- ❖ <http://miklosova.blog.sme.sk/c/361149/o-alkoholikovi-ktory-namaloval-obraz-za-140-milionov-a-jeho-muzeu.html>
- ❖ http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=349

KONIEC

Za pozornosť, pochopenie a trpezlivosť ďakujú:

- ❖ Veronika Hamarová
- ❖ Filip Kováč

Trieda: II.A